Sosiaali- ja terveysministeriö

Sote-järjestämislain muutos – Hyvinvointialueiden ja Puolustusvoimien yhteistyö

Salla Paavilainen
Lakimies
30.9.2025

Sote-järjestämislain muutos: Valmistelun lähtökohdat

- Hyvinvointialueiden järjestämisvastuulla oleva sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä tuottaa pääosan Puolustusvoimien terveydenhuollosta niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissakin.
- Ukrainan sodasta opittu, että koko terveydenhuoltojärjestelmä ml. sairaalat ja niiden logistiikkapalvelut ovat sotilaallisten iskujen kohteena.
- Nato-jäsenyys edellyttää Suomelta joukkojen toimintaa tukevaa terveydenhuoltoa ja lääkintähuoltoa normaali- ja poikkeusoloissa.

1. Hyvinvointialueiden toimitiloja on suojattava.
2. Hyvinvointialueiden materiaalista varautumista sotilaallisiin poikkeusoloihin on parannettava
3. Hyvinvointialueet on velvoitettava yhteiseen suunnittelutyöhön, koulutuksiin ja harjoitteluun Puolustusvoimien ja Naton kanssa.

Esitetty uusi lainsäädäntö
Sote-järjestämislain 7 luku Valmius ja varautuminen

53 a § Virka-apu Puolustusvoimille, Rajavartiolaitokselle, Pohjois-Atlantin liitolle ja muille liittolaisille

- Normaalioissa ja ns. ei-sotilaallisissa poikkeusoloissa annettava virka-apu tuodaan lain tasolle.
  - Hyvinvointialueen antama virka-apu on maksullista. Virka-apupyynnöt kansainvälisille joukoille Puolustusvoimien kautta. Sosiaalihuolto rajattu virka-avun ulkopuolelle.

53 b § Hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyö

- Puolustusvoimien ja Naton asevoimien tukemiseksi hyvinvointialueen tulee varautua järjestämään tarvittava terveydenhuolto sotilaallisissa poikkeusoloissa.
- Uudet tehtävät liittyvät terveydenhuollon toimitilojen suojaamiseen, terveydenhuollon toimintojen siirrettävyyteen, ensihoidon lisäresursointiin, materiaalisen varautumisen parantamiseen ja yhteiseen suunnittelu-, koulutus- ja harjoitustoimintaan.

53 c § Hyvinvointialueen ja Puolustusvoimien yhteistyön rahoitus

- Valtio vastaa hyvinvointialueille 53 b §:ssä määriteltyjen tehtävien kustannuksista
- Erilliskorvaus, jonka määrästä ja kohdentumisesta valtioneuvoston salassa pidettävä päätös

Virka-apu

- Hyvinvointialueiden Puolustusvoimille tai Rajavartiolaitokselle antamasta virka-avusta ei ole laintasoista sääntelyä
  - Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen hyvinvointialueelle antama virka-apu edellä 53 §:ssä
- Normaaliolojen häiriötilanteet ja ns. ei-sotilaalliset poikkeusolot
  - Sotilaallisissa poikkeusoloissa yhteinen viranomaistehtävä
- Virka-avun antaminen Natolle ja Suomen muille sotilaallisille liittolaisille
  - Naton sopimusvelvoitteet
  - Muut liittolaiset: DCA, Pohjoismaiset kumppanit jne.
  - Kansainvälisten liittolaisten virka-apupyynnöt Puolustusvoimien kautta
- Virka-apua annetaan terveydenhuollon tehtäviin
  - PV:llä ja Natolla ei ole sosiaalihuollon viranomaistehtäviä, joihin virka-apua voitaisiin antaa

Poikkeusoloihin varautuminen

- Kriittisten terveydenhuollon toimitilojen turvaaminen ja suojaaminen
- Kriittisten terveydenhuollon toimintojen siirrettävyyden mahdollistaminen
- Normaaliolojen tason ylittävien ensihoidon resurssien ylläpitäminen
- Riittävän materiaalisen varautumisen tason turvaaminen lääkkeissä, hoitotarvikkeissa ja lääkinnällisissä laitteissa.
- Yhteinen suunnittelu, koulutus ja harjoittelu

Valtioneuvoston päätös ja rahoitus

- Tarkemmat yksityiskohdat, hyvinvointialuekohtaiset tehtävät ja rahoitus määritellään valtioneuvoston päätöksessä.
  - Mahdollisuus määrätä osittain salassa pidettäväksi, jotta Suomen puolustus ei vaarannu.
- Valtioneuvoston päätöksessä tehtävien tarkempi määrittely ja alueellinen kohdentaminen on toteutettava valtion talousarvioon tarkoitusta varten otetun määrärahan rajoissa.
- Päätös valmistellaan sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Puolustusvoimien ja hyvinvointialueiden kanssa.

Kiitos

Sosiaali- ja terveysministeriö